

SECOND PUBLIC EXAMINATION

Honour School of Literae Humaniores

III.11(b)

MEDIEVAL LATIN

TRINITY TERM 2005

Friday 3 June, 2.30 pm – 5.30 pm

Candidates should answer QUESTION 1 and TWO others.

Duplication of material should be avoided.

Do not turn over until told that you may do so.

1. Translate THREE of the following passages, relating them to their context and commenting briefly on points of literary and linguistic interest.

(a)

Filius ecclesie fidem sequor sanam, Contempno gentilium falsitatem vanam, Unde iam non invoco Febum vel Dianam Nec a Musis postulo linguam Tullianam.	25
Christi sensus imbuat mentem Christianam, Ut de Christo domino digna laude canam, Qui potenter sustinens sarcinam mundanam Relevat in pristinum gradum rem Romanam.	30
Scimus per desidiam regum Romanorum Ortas in imperio spinas impiorum, Et sumpsisse cornua multos populorum, De quibus commemoro gentem Lombardorum.	35
Que dum turres erigit more Giganteo, Volens altis turribus obviare Deo, Contumax et fulmine digna Ciclopeo Instituta principum sprevit ausu reo	40
Libertatis titulo volens gloriari, Nolens in Italia regem nominari, Indignata regulis legum cohartari Extra legum terminos cepit evagari.	

(ARCHPOET, *Poem 9, 25-44*)

(b)

Plumbum quod hic informatur,
Super aurum dominatur
Et massam argenteam;
Equitatis fantasia 70

Sedet teste Zacharia
Super bullam plumbeam.

Qui sunt Sirtes vel Sirenes?
Qui sermone blando lenes
Attrahunt bizantium; 75
Spem pretendunt lenitatis,
Set procella parcitatis
Supinant marsupium.

Dulci cantu blandiuntur
Ut Sirenes et loquuntur 80
Primo quedam dulcia:
'Frare, ben je te cognosco,
certe nichil a te posco,
nam tu es de Francia.'

(WALTER OF CHÂTILLON, *Poem 2*, 67-84)

(c)

Iam Chaldea cohors Ysson festina propinquans
Proditur excubiis. Auri lapidumque nitore
Fulgurat armorum series graditurque rapaci 390
Turbine pulvereo furata volumine solem.
Providus aeria currens speculator ab arce
Nunciat Argolicis Babilonis adesse tyrannum
Et genus omne hominum. Vix credere sustinet ille,
Quem belli mora sola movet. Prior ergo maniplis 395
Intonat 'arma arma, o Danai.' Prior urbe relicta
Fulminat in Persas, sequitur galeata iuventus.
Sic ruit in predam iejuna fauce Lycaon,
Cuius opem sicco mendicat ab ubere pendens
Vagitus prolis, tandemque inpegit in agros 400
Cedis amica fames vacuis concepta sub antris.

(WALTER OF CHÂTILLON, *Alexandreis* 10.388-401)

(d)

Ilico ego ad patriam meam reversus amicam reduxi ut uxorem facerem, illa tamen hoc minime approbante, immo penitus duabus de causis dissuadente, tam scilicet pro periculo quam pro dedecore meo. Jurabat illum nulla unquam satisfactione super hoc placari posse, sicut postmodum cognitum est. Querebat 5 etiam quam de me gloriam habitura esset, cum me ingloriosum efficeret, et se et me pariter humiliaret. Quantas ab ea mundus penas exigere deberet, si tantam ei lucernam auferret; quante maledictiones, quanta dampna ecclesie, quante philosophorum lacrime hoc matrimonium essent sequutur. Quam indecens, quam lacrimabile esset, ut quem omnibus natura creaverat, uni me 10 femine dicarem et turpitudini tante subicerem. Detestabatur vehementer hoc matrimonium, quod mihi per omnia probrosum esset atque onerosum. Pretendebat infamiam mei pariter et difficultates matrimonii, ad quas quidem vitandas nos exortans Apostolus ait: ‘Solutus es ab uxore? Noli querere 15 uxorem. Si autem acceperis uxorem, non peccasti; et si nupserit virgo, non peccabit.’

(ABELARD, *Historia Calamitatum* 425-44)

(e)

Que ut in presentia regum et consulum recitate fuerunt, secessit Arturus cum eis in giganteam turrim que in introitu erat tractaturus que contra talia mandata disponi deberent. Ac dum gradus ascendere incepissent, Cador dux Cornubie, ut erat leti animi, in hunc sermonem cum risu coram rege solutus est.

5 ‘Hucusque in timore fueram ne Britones longa pace quietos ocium quod ducunt ignavos faceret famamque militie qua ceteris gentibus clariores censemur in eis omnimodo deleret. Quippe ubi usus armorum videtur abesse et alee et mulierum inflammations ceteraque oblectamenta adesse, dubitandum non est ne id quod erat virtutis, quod honoris, quod audacie, quod fame, ignavia 10 commaculet. Fere namque transacti sunt .v. anni ex quo predictis deliciis dediti exercitio martis caruimus. Deus igitur ne nos debilitaret segnicia Romanos in hunc affectum induxit ut in pristinum statum nostram probitatem reducerent.’

(GEOFFREY OF MONMOUTH, *Hist. Reg. Brit.* 158)

(f)

'Ergo, inquit, redies patruo, Reinarde, relicto?
Tam consanguinee nil pietatis habes?
Si pietate cares, saltem cogente pudore
Ibimus hinc pariter, me michi redde prius.
Nulla mei michi cura, tuo fac server honori!' 830
Galliger econtra, 'patrue, nolo mori.
Non ego diffiteor curam pietatis agendam,
Si non pluris emit, quam valet, auctor eam,
Sed cum propositum superant conamina rerum, 835
Tunc est subsidio subiciendus honor.
Tu, qui non dubitas vitam suspendere laudi,
Deposito turbas operiare metu.
Nulla suo fructu res carior esse meretur;
Bos ovis est pretio pluris equusque bovis.' 840

(*Ysengrimus* 1.827-40)

(g)

Tunc respondit inquiens stella matutina:
'Ille qui terrestria regit et divina,
Dans in herba violas et rosas in spina, 35
Tibi salus, gloria sit et medicina.'

Cui dixi: 'Dulcissima! Cor michi fatetur,
Quod meus fert animus, ut per te salvetur.
Nam a quodam didici, sicut perhibetur,
Quod ille qui percutit, melius medetur.' 40

'Mea sic ledentia iam fuisse tela
Dicis? Nego; sed tamen posita querela
Vulnus atque vulneris causas nunc revela,
Ut te sanem postmodum gracili medela!'

'Vulnera cur detegam, que sunt manifesta? 45
Estas quinta periit, properat en sexta,
Quod te in tripudio quadam die festa
Vidi; cunctis speculum eras et fenestra.

(*Carmina Burana* 77.33-48)

TURN OVER

2. Discuss the use of metaphor in the *Ysengrimus*.
3. In what ways are the ideals of Christian saintliness evident in the Latin literature of this period?
4. With the *Historia Regum Britannie* did Geoffrey of Monmouth provide a new model of historiography?
5. To what extent is characterization essential to the success of an epic? Discuss with reference to at least one twelfth-century epic.
6. ‘The personalities of twelfth-century letter writers are more often than not obscured by the rhetorical style of their letters.’ Discuss.
7. Discuss the use of the most popular verse forms in twelfth-century Latin poetry.
8. ‘Abelard is his own worst enemy.’ Discuss with reference to the *Historia Calamitatum*.
9. Is the Archpoet ever serious?

LAST PAGE